

Μαρία Παππά

Δ.Ε.Θ. • Θέρμη • Μακρύγιαλος

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΛΙΘΙΚΟΥΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΙΝΑΚΕΣ | ΣΧΕΔΙΑ | ΕΙΚΟΝΕΣ

Το παρόν ψηφιακό αρχείο συνοδεύει τον τόμο «Δ.Ε.Θ. • Θέρμη • Μακρύγιαλος.
Οργάνωση του χώρου και οικιστικά στοιχεία στους νεολιθικούς οικισμούς της κεντρικής Μακεδονίας»
της αρχαιολόγου Μαρίας Παππά, που κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις Ζήτη.

ISBN 978-960-456-541-2

© Copyright, Φεβρουάριος 2020, Μαρία Παππά

© Copyright εικόνων, ΥΠ.ΠΟ.Α, Μαρία Παππά

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του ελληνικού νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη και του συγγραφέα κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Φωτοστοιχειοθεσία	Π. ΖΗΤΗ & ΣΙΑ Ι.Κ.Ε.
Εκτύπωση	180 χλμ Θεσ/νίκης-Περαίας
Βιβλιοδεσία	Τ.Θ. 4171 • Περαία Θεσσαλονίκης • Τ.Κ. 570 19
	Τηλ.: 2392.072.222 - Fax: 2392.072.229 • e-mail: info@ziti.gr

www.ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ:
Αρμενοπούλου 27, 546 35 Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310.203.720, Fax: 2310.211.305 • e-mail: sales@ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ:
Χαριλάου Τρικούπη 22, 106 79 Αθήνα
Τηλ.-Fax: 210.3816.650 • e-mail: athina@ziti.gr

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: www.ziti.gr

Περιεχόμενα

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Οι επίπεδες - εκτεταμένες νεολιθικές θέσεις στον ελλαδικό χώρο

Πίνακας 2-1. Νεολιθικές/ΠΕΧ θέσεις που διασώζουν στοιχεία ύπαρξης υπόσκαφων κτισμάτων και τάφρων	13
--	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Ο οικισμός στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ)

Πίνακας 3-1. ΔΕΘ. Λάκκος 7, κατανομή ευρημάτων	15
Πίνακας 3-2. ΔΕΘ. Λάκκος 5, κατανομή ευρημάτων	15
Πίνακας 3-3. ΔΕΘ. Λάκκος 6, κατανομή ευρημάτων	15
Πίνακας 3-4. ΔΕΘ. Λάκκος 4, κατανομή ευρημάτων	15
Πίνακας 3-5. ΔΕΘ. Λάκκος 9, κατανομή ευρημάτων	16
Πίνακας 3-6. ΔΕΘ. Λάκκος 17, κατανομή ευρημάτων	16
Πίνακας 3-7. ΔΕΘ. Διάμετρος λάκκων	16
Πίνακας 3-8. ΔΕΘ. Βάθος λάκκων	16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Ο οικισμός στη Θέρμη Θεσσαλονίκης (ΘΕ)

Πίνακας 4-1. ΘΕ1. Λάκκος 47, κατανομή ευρημάτων	18
Πίνακας 4-2. ΘΕ1. Λάκκος 58, κατανομή ευρημάτων	18
Πίνακας 4-3. ΘΕ1. Λάκκος 48, κατανομή ευρημάτων	18
Πίνακας 4-4. ΘΕ1. Λάκκος 49, κατανομή ευρημάτων	18
Πίνακας 4-5. ΘΕ1. Λάκκος 52, κατανομή ευρημάτων	19
Πίνακας 4-6. ΘΕ1. Λάκκος 4, κατανομή ευρημάτων	19
Πίνακας 4-7. ΘΕ2. Λιθόστρωτο 1 (τ. 469033), κατανομή ευρημάτων	19
Πίνακας 4-8. ΘΕ2. Λάκκος 5, κατανομή ευρημάτων	19
Πίνακας 4-9. ΘΕ2. Λάκκος 9, κατανομή ευρημάτων	20
Πίνακας 4-10. ΘΕ2. Λάκκος 26, κατανομή ευρημάτων	20
Πίνακας 4-11. ΘΕ2. Λιθόστρωτο 2 (469054/064), κατανομή ευρημάτων	20
Πίνακας 4-12. ΘΕ2. Λάκκος 42, κατανομή ευρημάτων	20
Πίνακας 4-13. ΘΕ2. Λάκκος 34, κατανομή ευρημάτων	21
Πίνακας 4-14. ΘΕ2. Λάκκος 17, κατανομή ευρημάτων	21

Πίνακας 4-15. ΘΕ2. Λάκκος 44, κατανομή ευρημάτων	21
Πίνακας 4-16. ΘΕ2. Λάκκος 39, κατανομή ευρημάτων	21
Πίνακας 4-17. ΘΕ2. Λάκκος 35, κατανομή ευρημάτων	22
Πίνακας 4-18. ΘΕ2. Λάκκος 50, κατανομή ευρημάτων	22
Πίνακας 4-19. ΘΕ2. Λιθόστρωτα τετρ. 444/100, κατανομή ευρημάτων	22
Πίνακας 4-20. ΘΕ2. Λάκκος 59, κατανομή ευρημάτων	22
Πίνακας 4-21. ΘΕ3. Λάκκος 10, κατανομή ευρημάτων	23
Πίνακας 4-22. ΘΕΡΜΗ, διάμετρος λάκκων	23
Πίνακας 4-23. ΘΕΡΜΗ 2 και 3, διάμετρος λάκκων	23
Πίνακας 4-24. ΘΕΡΜΗ, βάθος λάκκων	23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Ο οικισμός στον Μακρύγιαλο Πιερίας

Πίνακας 5-1. ΜΚ. Σχετικός όγκος χώματος (χωρίς επιφανειακά στρώματα)	25
Πίνακας 5-2. Δείγματα ραδιοχρονολογήσεων	25
Πίνακας 5.1-1. ΜΚΙ. Συνολικός όγκος χώματος από κατασκευές	26
Πίνακας 5.1-2. ΜΚΙ. Κατανομή κεραμικής	26
Πίνακας 5.1-3. ΜΚΙ. Κατανομή ΜΕ	26
Πίνακας 5.1-4. ΜΚΙ. Κατανομή ειδωλίων	26
Πίνακας 5.1-5. ΜΚΙ. Κατανομή αντικειμένων από Spondylus	27
Πίνακας 5.1-6. ΜΚΙ. Κατανομή τριπτών/λειασμένων εργαλείων	27
Πίνακας 5.1-7. ΜΚΙ. Κατανομή εργαλείων υφαντικής	27
Πίνακας 5.1-8. ΜΚΙ. Λάκκος 251, κατανομή ΜΕ	27
Πίνακας 5.1-9. ΜΚΙ. Είδη ζώων	28
Πίνακας 5.1-9α. ΜΚΙ. Κατανομή ειδών ζώων	28
Πίνακας 5.1-10. ΜΚΙ. Λάκκος 212. Κατανομή ευρημάτων κατά στρώμα	28
Πίνακας 5.1-11. ΜΚΙ. Κατανομή αντικειμένων (εκτός εργαλείων) στους λάκκους 212 και 214	28
Πίνακας 5.1-12. ΜΚΙ. Κατανομή εργαλείων στους λάκκους 212 και 214	29
Πίνακας 5.1-13. ΜΚΙ. Σύνολο μελετημένης κεραμικής από τους λάκκους 212 και 214	29
Πίνακας 5.1-14. ΜΚΙ. Κατηγορίες αγγείων	29
Πίνακας 5.1-15. ΜΚΙ. Κατηγορίες διακοσμημένης κεραμικής	29
Πίνακας 5.1-16. ΜΚΙ. Συστάδες λάκκων	30
Πίνακας 5.1-17. ΜΚΙ. Συστάδα 1. Μεγέθη λάκκων	30

Πίνακας 5.1-18. MK. Μεγέθη λάκκων κατοίκησης	30	Πίνακας 5.2-7. MKII. Νεροσυρμή, κατανομή ευρημάτων	39
Πίνακας 5.1-19. MKI. Συστάδα 1. Κατανομή κεραμικής	30	Πίνακας 5.2-8. MKII. Αποχωμάτωση τομέα Δ, κατανομή ευρημάτων	39
Πίνακας 5.1-20. MKI. Συστάδα 1. Κατανομή εργαλείων	31	Πίνακας 5.2-9. MKII. Αποχωμάτωση τομέα Δ, κατανομή εργαλείων	40
Πίνακας 5.1-21. MKI. Λάκκος 742, κατανομή ΜΕ	31	Πίνακας 5.2-10. MKII. Κατανομή ευρημάτων λάκκου 174	40
Πίνακας 5.1-22. MKI. Συστάδα 2. Μεγέθη λάκκων	31	Πίνακας 5.2-11. MKII. Λάκκος 174, κατανομή εργαλείων	40
Πίνακας 5.1-23. MKI. Συστάδα 2. Κατανομή κεραμικής	31	Πίνακας 5.2-12. MKII. Αποχωμάτωση Η, κατανομή ευρημάτων (εκτός λάκκων)	40
Πίνακας 5.1-24. MKI. Λάκκος 402, κατανομή ΜΕ	32	Πίνακας 5.2-13. MKII. Αποχωμάτωση Η, κατανομή εργαλείων	41
Πίνακας 5.1-25. MKI. Συστάδα 2. Κατανομή εργαλείων	32	Πίνακας 5.2-14. MKII. Κατανομή ευρημάτων λάκκου 542/544	41
Πίνακας 5.1-26. MKI. Λάκκος 722, κατανομή ΜΕ	32	Πίνακας 5.2-15. MKII. Λάκκος 22/24, κατανομή ευρημάτων	41
Πίνακας 5.1-27. MKI. Λάκκος 3, κατανομή ΜΕ	32	Πίνακας 5.2-16. MKII. Λάκκος 22/24, κατανομή εργαλείων	41
Πίνακας 5.1-28. MKI. Συστάδα 8. Μεγέθη λάκκων	33	Πίνακας 5.2-17. MKII. Λάκκος 40, κατανομή ευρημάτων	42
Πίνακας 5.1-29. MKI. Λάκκος 258, κατανομή ΜΕ	33	Πίνακας 5.2-18. MKII. Λάκκος 40, κατανομή εργαλείων	42
Πίνακας 5.1-30. MKI. Λάκκος 281, κατανομή ΜΕ	33	Πίνακας 5.2-19. MKII. Λάκκος 78, κατανομή ευρημάτων	42
Πίνακας 5.1-31. MK. Βάθος λάκκων κατοίκησης	33	Πίνακας 5.2-20. MKII. Λάκκος 78, κατανομή εργαλείων	42
Πίνακας 5.1-32. MKI. Περιεκτικότητα λάκκων σε ΜΕ	34	Πίνακας 5.2-21. MKII. Λάκκος 38, κατανομή ευρημάτων	43
Πίνακας 5.1-33. MK. Περιεκτικότητα λάκκων σε ΜΕ	34	Πίνακας 5.2-22. MKII. Λάκκος 38, κατανομή εργαλείων	43
Πίνακας 5.1-34. MKI. Κατανομή ΜΕ κατά είδος	34	Πίνακας 5.2-23. MKII. Κατανομή ΜΕ λάκκου 34	43
Πίνακας 5.1-35. MKI. Ποσότητα κεραμικής ανά λάκκο	34	Πίνακας 5.2-24. MKII. Λάκκος 5, κατανομή ευρημάτων	43
Πίνακας 5.1-36. MKI. Ποσότητα οστρέων ανά λάκκο	35	Πίνακας 5.2-25. MKII. Λάκκος 5, κατανομή εργαλείων	44
Πίνακας 5.1-37. MK. Όστρεα, Ελάχιστος Αριθμός Ατόμων (MNI)	35	Πίνακας 5.2-26. MKII. Λάκκος 32, κατανομή ευρημάτων	44
Πίνακας 5.1-38. MK. Όστρεα. Ελάχιστος Αριθμός Ατόμων (MNI) ανά κυβικό μέτρο επίχωσης ...	35	Πίνακας 5.2-27. MKII. Λάκκος 32, κατανομή εργαλείων	44
Πίνακας 5.1-39. MKI. Ποσότητα οστών ζώων ανά λάκκο	35	Πίνακας 5.2-28. MKII. Λάκκος 4-5, κατανομή ευρημάτων	44
Πίνακας 5.1-40. MK. Κατανομή απολεπισμένων εργαλείων	36	Πίνακας 5.2-29. MKII. Λάκκος 4-5, κατανομή εργαλείων	45
Πίνακας 5.1-41. MK. Κατανομή τριπτών/λειασμένων εργαλείων ανά φάση	36	Πίνακας 5.2-30. MKII. Λάκκος 137, κατανομή ευρημάτων	45
Πίνακας 5.1-42. MKI. Κατηγορίες τριπτών/λειασμένων εργαλείων	36	Πίνακας 5.2-31. MKII. Κατανομή ΜΕ στην περιοχή πυκνής δόμησης	45
Πίνακας 5.1-43. MK. Πρώτη ύλη κατασκευής "κοσμημάτων"	36	Πίνακας 5.2-32. MKII. Λάκκος 563/177, κατανομή ευρημάτων	45
Πίνακας 5.1-44. MKI. Κατανομή "κοσμημάτων"	37	Πίνακας 5.2-33. MKII. Λάκκος Α, κατανομή ευρημάτων	46
Πίνακας 5.1-45. MK. Κατανομή αντικειμένων από Spondylus	37	Πίνακας 5.2-34. MKII. Λάκκος Α, κατανομή εργαλείων	46
Πίνακας 5.1-46. MK. Κατανομή ειδωλίων κατά φάση και είδος	37	Πίνακας 5.2-35. MKII. Λάκκος 14/49, κατανομή ευρημάτων	46
Πίνακας 5.2-1. MKII. Συνολικός όγκος χρώματος από κατασκευές	38	Πίνακας 5.2-36. MKII. Λάκκος 633, ενδεικτική κατανομή ευρημάτων	46
Πίνακας 5.2-2. MKII. Κατανομή ΜΕ	38	Πίνακας 5.2-37. MKII. Περιοχή συστάδας 16	47
Πίνακας 5.2-3. MKII. Κατανομή κεραμικής	38	Πίνακας 5.2-38. MKII. Λάκκοι 552 και 552/413, κατανομή ευρημάτων	47
Πίνακας 5.2-4. MKII. Κατανομή ειδωλίων	38	Πίνακας 5.2-39. MKII. Λάκκοι 552 και 552/413, κατανομή εργαλείων	47
Πίνακας 5.2-5. MKII. Κατανομή αντικειμένων από Spondylus	39	Πίνακας 5.2-40. MKII. Λάκκοι 414/554/556, κατανομή ευρημάτων	47
Πίνακας 5.2-6. MKII. Κατανομή εργαλείων υφαντικής	39	Πίνακας 5.2-41. MKII. Λάκκοι 414/554/556, κατανομή εργαλείων	48

Πίνακας 5.2-42. ΜΚΙΙ. Αριθμός ΠΣ ανά λάκκο	48
Πίνακας 5.2-43. ΜΚΙΙ. Ποσότητα κεραμικής ανά λάκκο	48
Πίνακας 5.2-44. ΜΚΙΙ. Ποσότητα οστρέων ανά λάκκο	48
Πίνακας 5.2-45. ΜΚΙΙ. Ποσότητα οστών ζώων ανά λάκκο	49
Πίνακας 5.2-46. ΜΚΙΙ. Είδη ζώων	49
Πίνακας 5.2-47. ΜΚΙΙ. Κατανομή ΜΕ κατά είδη	49
Πίνακας 5.2-48. ΜΚΙΙ. Αριθμός ΜΕ λάκκων	49
Πίνακας 5.2-49. ΜΚΙΙ. Ενδεικτική κατανομή τριπτών/λειασμένων εργαλείων	50
Πίνακας 5.2-50. ΜΚΙΙ. Υλικό κατασκευής ανθρωπόμορφων ειδωλίων	50
Πίνακας 5.2-51. Συστάδα 15. Συστάδα 19	50

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Στοιχεία καθορισμού και οργάνωσης του κοινοτικού χώρου

Πίνακας 6-1. ΔΕΘ-ΘΕ-ΜΚ: Διάμετροι λάκκων	52
Πίνακας 6-2. ΔΕΘ-ΘΕ-ΜΚ: Βάθη λάκκων	52
Πίνακας 6-3. Καμπύλη διαμέτρων	52
Πίνακας 6-4. Καμπύλη βαθών	52

ΣΧΕΔΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Ο οικισμός στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ)

Σχέδιο 3-1. Κάτοψη ανασκαφής νεολιθικού οικισμού ΔΕΘ	54
Σχέδιο 3-2. Τομή 60. Λάκκος 8	55
Σχέδιο 3-3. Τομή 61. Περιοχή λάκκων 10 και 11	55
Σχέδιο 3-4. Τομή 61. Περιοχή λάκκων 10 και 11	55
Σχέδιο 3-5. Τομές 61, 1, 2. Λάκκοι 10, 11, 2	56
Σχέδιο 3-6. Τομή 1. Λάκκοι 1, 3	56
Σχέδιο 3-7. Τομή 2. Λάκκος 7	57
Σχέδιο 3-8. Τομή 4. Λάκκοι 5, 6	57
Σχέδιο 3-9. Στρωματογραφία λάκκου 5	58
Σχέδιο 3-10. Τομή 4. Λάκκος 6	58
Σχέδιο 3-11. Τομή 5. Λάκκος 4	59
Σχέδιο 3-12. Τομή 5. Λάκκος 4	59
Σχέδιο 3-13. Τομή 5. Λάκκος 4	59

Σχέδιο 3-14. Τομή 7, 8. Λάκκος 9	60
Σχέδιο 3-15. Τομή 8. Λάκκος 9 α, β	60
Σχέδιο 3-16. Στρωματογραφία λάκκων 9 α και β	61
Σχέδιο 3-17. Τομή 11. Λάκκος 22	61
Σχέδιο 3-18. Τομές 13, 14, 15, 16. Λάκκοι 16 και 17 κατά τον εντοπισμό τους μαζί με τάφους ιστορικών χρόνων	62
Σχέδιο 3-19. Τομές 13, 14, 15, 16. Λάκκοι 16 και 17	62
Σχέδιο 3-20. Στρωματογραφία λάκκου 16	63
Σχέδιο 3-21α. Εντοπισμός λάκκου 13	63
Σχέδιο 3-21β. Λάκκος 13	63
Σχέδιο 3-22. Λάκκος 14	64
Σχέδιο 3-23. Αποχωμάτωση, τομές 29 και 31	64
Σχέδιο 3-24. Αποχωμάτωση, τομές 33 και 35	65

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Ο οικισμός στη Θέρμη Θεσσαλονίκης (ΘΕ)

Σχέδιο 4-1. Ρυμοτομικό σχέδιο ΒΑ επέκτασης οικισμού Θέρμης	67
Σχέδιο 4-2. Τοπογραφικό σχέδιο αγροτεμαχίων περιοχής νεολιθικού οικισμού Θέρμης. Ερευνητικές τομές	68
Σχέδιο 4-3. Αγροτεμάχιο 469	69
Σχέδιο 4-4. Ανασκαφικό τετράγωνο 469-023. Λάκκοι 47, 57, 58 και 55	69
Σχέδιο 4-5. Ανασκαφικά τετράγωνα 469-032-033. Λάκκοι 49 και 52, ΘΚ2	70
Σχέδιο 4-6. Ανασκαφικό τετράγωνο 469-032. ΘΚ2, στρώση πηλού	70
Σχέδιο 4-7. Ανασκαφικό τετράγωνο 469-022. Λάκκος 4, στρώμα 1	71
Σχέδιο 4-8. Ανασκαφικό τετράγωνο 469-022. Λάκκος 4, στρώμα 2, διάσπαρτες πέτρες πριν από τον ακριβή εντοπισμό του τοίχου 1	72
Σχέδιο 4-9. Ανασκαφικό τετράγωνο 469-022. Λίθινος τοίχος	73
Σχέδιο 4-10. Ανασκαφικά τετράγωνα 469-022-023-032-033. Λάκκος 4, κοιλότητα στο κέντρο του λάκκου	74
Σχέδιο 4-11. Στρωματογραφία λάκκου 4	75
Σχέδιο 4-12. Ανασκαφικό τετράγωνο 469-033. ΘΚ1, πήλινη επάλειψη	76
Σχέδιο 4-13. Ανασκαφικό τετράγωνο 469-033. ΘΚ1, περιχίλιμα από πέτρες	76
Σχέδιο 4-14. Ανασκαφικά τετράγωνα 469-022-032. Λάκκος 28	77
Σχέδιο 4-15. Ανασκαφικό τετράγωνο 469-024. Λάκκος 1	78
Σχέδιο 4-16. Ανασκαφικό τετράγωνο 469-052. Λιθόστρωτα 1 και 2	79

Σχέδιο 4-17. Ανασκαφικά τετράγωνα 469-051-052. Στρωματογραφία λάκκων 46, 46α, 53	79
Σχέδιο 4-18. Ανασκαφικό τετράγωνο 469-104. Λάκκοι 26 και 27	80
Σχέδιο 4-19. Ανασκαφικό τετράγωνο 469-054. Λάκκος 8 και λιθόστρωτο 1	80
Σχέδιο 4-20. Ανασκαφικό τετράγωνο 469-064. Λιθόστρωτο 2	81
Σχέδιο 4-21. Ανασκαφικό τετράγωνο 469-054. Λιθόστρωτο 3	81
Σχέδιο 4-22. Αγροτεμάχιο 468	82
Σχέδιο 4-23. Ανασκαφικό τετράγωνο 468-025. Λιθόστρωτο 1	82
Σχέδιο 4-24. Ανασκαφικό τετράγωνο 468-025. Λιθόστρωτο 2	83
Σχέδιο 4-25. Ανασκαφικό τετράγωνο 468-025. Λάκκος 42	83
Σχέδιο 4-26. Ανασκαφικό τετράγωνο 468-027. Λιθόστρωτο 2, λάκκος 34	84
Σχέδιο 4-27. Ανασκαφικό τετράγωνο 468-027. Λάκκοι 34 και 40	84
Σχέδιο 4-28. Ανασκαφικό τετράγωνο 468-041. Λάκκος 17, λιθορριπή	85
Σχέδιο 4-29. Ανασκαφικό τετράγωνο 468-041. Λάκκος 17, λιθόστρωτο δάπεδο	85
Σχέδιο 4-30. Ανασκαφικό τετράγωνο 468-043. Λάκκος 20, λιθόστρωτο δάπεδο	86
Σχέδιο 4-31. Ανασκαφικό τετράγωνο 468-061. Λιθόστρωτο	86
Σχέδιο 4-32. Αγροτεμάχιο 445	87
Σχέδιο 4-33. Ανασκαφικό τετράγωνο 445-054. Λιθόστρωτο	87
Σχέδιο 4-34. Ανασκαφικό τετράγωνο 445-054. Λάκκος 44	88
Σχέδιο 4-35. Ανασκαφικό τετράγωνο 445-074. Λάκκος 39	88
Σχέδιο 4-36. Ανασκαφικό τετράγωνο 445-078. Λάκκος 32	89
Σχέδιο 4-37. Ανασκαφικό τετράγωνο 445-094. Λάκκος 35	89
Σχέδιο 4-38. Ανασκαφικό τετράγωνο 445-118. Λιθόστρωτο	90
Σχέδιο 4-39. Ανασκαφικό τετράγωνο 445-120. Λιθόστρωτο και λάκκος 33	90
Σχέδιο 4-40. Ανασκαφικό τετράγωνο 445-078. Λάκκοι 38 και 41	91
Σχέδιο 4-41. Ανασκαφικό τετράγωνο 446-132. Λιθόστρωτο	91
Σχέδιο 4-42. Ανασκαφικό τετράγωνο 446-132. Λάκκοι 11, 12, 14, 16	92
Σχέδιο 4-43. Αγροτεμάχιο 444	92
Σχέδιο 4-44. Ανασκαφικό τετράγωνο 444-060. Λάκκος 51	93
Σχέδιο 4-45. Ανασκαφικό τετράγωνο 444-080. Λιθόστρωτο 2	93
Σχέδιο 4-46. Ανασκαφικό τετράγωνο 444-080. Λάκκος 50	94
Σχέδιο 4-47. Ανασκαφικό τετράγωνο 444-080. Λάκκος 50	94
Σχέδιο 4-48. Ανασκαφικό τετράγωνο 444-100. Λάκκος 59 και λιθόστρωτο	95
Σχέδιο 4-49. Ανασκαφικό τετράγωνο 469-051-052. Λάκκος 10, ανώτερο λιθόστρωτο δάπεδο	95

Σχέδιο 4-50. Ανασκαφικό τετράγωνο 469-051-052. Λάκκος 10, κατώτερο λιθόστρωτο δάπεδο	96
Σχέδιο 4-51. Στρωματογραφία λάκκου 10	96

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Ο οικισμός στον Μακρύγιαλο Πιερίας

Σχέδιο 5-1. Τοπογραφικό σχέδιο περιοχής νεολιθικού οικισμού του Μακρύγιαλου	98
Σχέδιο 5-2. Ο ανασκαφικός κήρυκος	99
Σχέδιο 5-3. Οι δύο φάσεις του νεολιθικού οικισμού του Μακρύγιαλου	100
Σχέδιο 5-4. Κατάτμηση συνολικής κάτοψης σε 34 επιμέρους σχέδια	101
Σχέδιο 5-5. Τομές N079 έως Ξ072	102
Σχέδιο 5-6. Τομές N050 έως Ξ065	103
Σχέδιο 5-7. Τομές Ξ077 έως Ξ089	104
Σχέδιο 5-8. Τομές Ξ073 έως Ξ086	105
Σχέδιο 5-9. Τομές Ξ046 έως Ξ069	106
Σχέδιο 5-10. Τομές Ξ060 έως O074	107
Σχέδιο 5-11. Τομές O055 έως O078	108
Σχέδιο 5-12. Τομές O060 έως Π072	109
Σχέδιο 5-13. Τομές Π045 έως Π069	110
Σχέδιο 5-14. Τομές Ρ042 έως Ρ068	111
Σχέδιο 5-15. Τομές Σ031 έως Σ042	112
Σχέδιο 5-16. Τομές Σ034 έως Σ065	113
Σχέδιο 5-17. Τομές Σ029 έως Σ050	114
Σχέδιο 5-18. Τομές Φ026 έως Φ047	115
Σχέδιο 5-19. Τομές Μ038 έως Υ051	116
Σχέδιο 5-20. Τομές Μ013 έως Μ026	117
Σχέδιο 5-21. Τομές Λ049 έως Μ054	118
Σχέδιο 5-22. Τομές Λ019 έως Μ020	119
Σχέδιο 5-23. Τομές Λ014 έως Λ057	120
Σχέδιο 5-24. Τομές Κ019 έως Λ053	121
Σχέδιο 5-25. Τομές Κ011 έως Κ048	122
Σχέδιο 5-26. Τομές Ι048 έως Ι060	123
Σχέδιο 5-27. Τομές Ι033 έως Ι057	124
Σχέδιο 5-28. Τομές Ι001 έως Ι034	125
Σχέδιο 5-29. Τομές Β096 έως Θ030	126
Σχέδιο 5-30. Τομές Θ036 έως Θ070	127

Σχέδιο 5-31. Τομές Θ001 έως Θ025	128
Σχέδιο 5-32. Τομές Θ031 έως Θ065	129
Σχέδιο 5-33. Τομές H017 έως H030	130
Σχέδιο 5-34. Τομές H037 έως H070	131
Σχέδιο 5-35. Τομές H042 έως H056	132
Σχέδιο 5.1-1. Οικιστικές συστάδες φάσης MKI	133
Σχέδιο 5.1-2. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΔΠ Ξ0541 και Ξ0532	134
Σχέδιο 5.1-3. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ Ξ0712	134
Σχέδιο 5.1-4. Τάφος Α. Διαδοχικές στρώσεις αργών λίθων από την κατάρρευση του τοίχου, τετράγωνο Ξ0713-Ξ0714Ξ0712	135
Σχέδιο 5.1-5. Τάφος Α. Τρεις διαδοχικές στρώσεις αργών λίθων από την κατάρρευση του τοίχου στο τετράγωνο Ξ0712, σε συνέχεια του σχεδίου 5.1-4β	136
Σχέδιο 5.1-6. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ Ξ0713	137
Σχέδιο 5.1-7. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΑΠ Ξ0721	137
Σχέδιο 5.1-8. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΔΠ Ξ0713	138
Σχέδιο 5.1-9. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ Ξ0713	138
Σχέδιο 5.1-10. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ Ξ0721	139
Σχέδιο 5.1-11. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ Ι0484-Ι0582	139
Σχέδιο 5.1-12. Τάφος Α. Τομή K035, ταφές 1-2-3	140
Σχέδιο 5.1-13. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΔΠ K0273	140
Σχέδιο 5.1-14. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 28	141
Σχέδιο 5.1-15. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 28	141
Σχέδιο 5.1-16. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 29, K0274	142
Σχέδιο 5.1-17. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ K0282	142
Σχέδιο 5.1-18. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ K0282	143
Σχέδιο 5.1-19. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 27	143
Σχέδιο 5.1-20. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 27	144
Σχέδιο 5.1-21. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ K0283	144
Σχέδιο 5.1-22. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ και ΑΠ K0292	145
Σχέδιο 5.1-23. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 26	145
Σχέδιο 5.1-24. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 26	146
Σχέδιο 5.1-25. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 25	146
Σχέδιο 5.1-26. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 25	147
Σχέδιο 5.1-27. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ Λ0113	147
Σχέδιο 5.1-28. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ Λ0112-Λ0114	148

Σχέδιο 5.1-29. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 24	149
Σχέδιο 5.1-30. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 24	149
Σχέδιο 5.1-31. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 23	150
Σχέδιο 5.1-32. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 23	151
Σχέδιο 5.1-33. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ Λ0124	152
Σχέδιο 5.1-34. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ Λ0131 και Λ0133	152
Σχέδιο 5.1-35. Τάφος Α, φάση β, Λ0131. Ανακομιδή ανθρώπινων οστών	153
Σχέδιο 5.1-36. Τάφος Α, φάση β, Λ0131. Ανακομιδή ανθρώπινων οστών	153
Σχέδιο 5.1-37. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 22	154
Σχέδιο 5.1-38. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 22	154
Σχέδιο 5.1-39. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ Λ0141	155
Σχέδιο 5.1-40. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ Λ0142	155
Σχέδιο 5.1-41. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 21	156
Σχέδιο 5.1-42. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 21	156
Σχέδιο 5.1-43. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ Λ0152	157
Σχέδιο 5.1-44. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ Λ0161	157
Σχέδιο 5.1-45. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 20	158
Σχέδιο 5.1-46. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 20	158
Σχέδιο 5.1-47. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ Λ0162	159
Σχέδιο 5.1-48. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ Λ0171	159
Σχέδιο 5.1-49. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 18	160
Σχέδιο 5.1-49α. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 18	160
Σχέδιο 5.1-50. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 19	161
Σχέδιο 5.1-51. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 19	161
Σχέδιο 5.1-52. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ Λ0182	162
Σχέδιο 5.1-53. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ Λ0191	162
Σχέδιο 5.1-54. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ Λ0201 και Λ0203	163
Σχέδιο 5.1-55. Τάφος Α, φάση α. Ταφή στην τομή Λ020	163
Σχέδιο 5.1-56. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 17	164
Σχέδιο 5.1-57. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 17Α	164
Σχέδιο 5.1-58. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 17	165
Σχέδιο 5.1-59. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 16	165
Σχέδιο 5.1-60. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 16Α	166
Σχέδιο 5.1-60α. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 16	166
Σχέδιο 5.1-61. Τάφος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 15	167

Σχέδιο 5.1-62. Τάφρος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 15Α	167
Σχέδιο 5.1-63. Τάφρος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 15	168
Σχέδιο 5.1-64. Τάφρος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 14	168
Σχέδιο 5.1-65. Τάφρος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 14Α	169
Σχέδιο 5.1-66. Τάφρος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 14	169
Σχέδιο 5.1-67. Τάφρος Α. Στρωματογραφία ΒΠ ΔΤ 13	170
Σχέδιο 5.1-68. Τάφρος Α. Στρωματογραφία ΝΠ ΔΤ 13	170
Σχέδιο 5.1-69. Τάφρος Α. Στρωματογραφία ΔΠ ΔΤ 1	171
Σχέδιο 5.1-70. Τάφρος Α. Στρωματογραφία ΑΠ ΔΤ 4	172
Σχέδιο 5.1-71. Τάφρος Α. Στρωματογραφία ΑΠ ΔΤ 5	172
Σχέδιο 5.1-72. Τάφρος Α. Στρωματογραφία ΑΠ ΔΤ 6	173
Σχέδιο 5.1-73. Τάφρος Β. Στρωματογραφία ΔΠ Ι0531	173
Σχέδιο 5.1-74. Τάφρος Β. Στρωματογραφία ΝΠ Ι0434	174
Σχέδιο 5.1-75. Τάφρος Β. Στρωματογραφία ΒΠ Ι0461	174
Σχέδιο 5.1-76. Τάφρος Β. Στρωματογραφία ΑΠ Ξ0423	175
Σχέδιο 5.1-77. Τάφρος Β. Στρωματογραφία ΒΠ Ξ0423	175
Σχέδιο 5.1-78. Τάφρος Β. Στρωματογραφία ΑΠ Ξ0512	176
Σχέδιο 5.1-79. Τάφρος Β. Στρωματογραφία ΒΠ Ξ0512	176
Σχέδιο 5.1-80. Τάφρος Β. Στρωματογραφία ΒΠ Ν0703	177
Σχέδιο 5.1-81. Τάφρος Γ. Στρωματογραφία ΑΠ Ρ0424	177
Σχέδιο 5.1-82. Τάφρος Γ. Στρωματογραφία ΝΠ Ρ0543	178
Σχέδιο 5.1-83. Τάφρος Γ. Στρωματογραφία ΑΠ Ρ0642	179
Σχέδιο 5.1-84. Τάφρος Γ. Στρωματογραφία ΝΠ Ρ0642	179
Σχέδιο 5.1-85. Τάφρος Β. Στρωματογραφία ΝΠ Ρ0651	180
Σχέδιο 5.1-86. Τάφρος Β. Στρωματογραφία ΔΠ Ρ0651	180
Σχέδιο 5.1-87. Τάφρος Γ. Στρωματογραφία ΒΠ Ρ0654	181
Σχέδιο 5.1-88. Τάφρος Γ. Στρωματογραφία ΑΠ Ρ0654	181
Σχέδιο 5.1-89. Τάφρος Γ. Στρωματογραφία ΔΠ Ρ0654	182
Σχέδιο 5.1-90. Τάφρος Γ. Τετράγωνο Ρ0654. Στρώμα με πλιθιά	182
Σχέδιο 5.1-91. Αποχωμάτωση τομέα Κ. Στρωματογραφία ΑΠ Κ0272/Κ0281	183
Σχέδιο 5.1-92. Αποχωμάτωση τομέα Κ. Στρωματογραφία ΒΠ Κ0272	183
Σχέδιο 5.1-93. Αποχωμάτωση τομέα Κ. Στρωματογραφία ΔΠ Κ0272	184
Σχέδιο 5.1-94. Αποχωμάτωση τομέα Κ. Στρωματογραφία ΝΠ Κ0272	184
Σχέδιο 5.1-95. Λάκκος 251. ΘΚ1	185
Σχέδιο 5.1-96. Περιοχή λάκκων 214, 251, 174 και τάφρων Α και Β	185

Σχέδιο 5.1-97. Λάκκος 214. Στρωματογραφία ΑΠ Ξ0681	186
Σχέδιο 5.1-98. Λάκκος 212. Στρωματογραφία στον άξονα Β-Ν	186
Σχέδιο 5.1-99. Λάκκος 212. Κάτοψη με «χαλί» ευρημάτων	187
Σχέδιο 5.1-99α. Αποχωμάτωση τομέα Χ. Στρωματογραφία ΑΠ Χ0121	188
Σχέδιο 5.1-100. Συστάδα 1	189
Σχέδιο 5.1-101. Τομέας Κ. Συστάδα 1. Κάτοψη λάκκων 742 και 293	190
Σχέδιο 5.1-102. Συστάδες 2 και 3	191
Σχέδιο 5.1-103. Τομέας Λ. Συστάδα 2. Λάκκος 704/705, ΘΚ2	192
Σχέδιο 5.1-104. Λεπτομέρεια λάκκου 136 που τέμνει την τάφρο Α	192
Σχέδιο 5.1-105. Συστάδα 4	193
Σχέδιο 5.1-106. Συστάδα 5	194
Σχέδιο 5.1-107. Συστάδα 6	194
Σχέδιο 5.1-108. Συστάδα 7	195
Σχέδιο 5.1-109. Συστάδα 8	196
Σχέδιο 5.1-110. Τομέας Ο. Συστάδα 8. Στρωματογραφία λάκκου 93/96 (ΝΠ Ο0671)	197
Σχέδιο 5.1-111. Τομέας Ο. Συστάδα 8. Στρωματογραφία λάκκου 91/94 (ΝΠ Ο0672)	197
Σχέδιο 5.1-112. Τομέας Ο. Συστάδα 8. Στρωματογραφία λάκκου 95/121 (ΝΠ Ο0681)	197
Σχέδιο 5.1-113. Συστάδες 9 και 10	198
Σχέδιο 5.1-114. Συστάδα 11	199
Σχέδιο 5.1-115. Συστάδα 11. Λάκκος 216, ΘΚ 4	200
Σχέδιο 5.1-116. Τομή Ξ073. Λάκκος χ.α. ΘΚ3	200
Σχέδιο 5.2-1. Μακρύγιαλος ΙΙ	201
Σχέδιο 5.2-2. Τομέας Η. Αποχωμάτωση. Στρωματογραφία στον άξονα Ν-Β	202
Σχέδιο 5.2-3. Τομέας Η. Αποχωμάτωση. Στρωματογραφία στον άξονα Α-Δ	203
Σχέδιο 5.2-4. Τομέας Η. Λάκκος 542, ΘΚ17	204
Σχέδιο 5.2-5. Τομέας Η. ΘΚ18 και ΘΚ24	204
Σχέδιο 5.2-6. Συστάδες 1 έως 9	205
Σχέδιο 5.2-7. Τομή Θ006. Λάκκος 22-24. Κάτοψη και τομές	206
Σχέδιο 5.2-8. Τομή Θ006. Λάκκος 22-24. Στρωματογραφία ΒΠ	207
Σχέδιο 5.2-9. Τομή Θ006. Λάκκος 22-24. Στρωματογραφία ΔΠ	207
Σχέδιο 5.2-9α. Τομή Θ006. Λάκκος 22. Στρωματογραφία	208
Σχέδιο 5.2-10. Τομή Θ026. Λάκκος 57	208
Σχέδιο 5.2-11. Τομή Θ017. Λάκκος 78	209
Σχέδιο 5.2-12. Τομή Θ017. Λάκκος 78. Στρωματογραφία	209
Σχέδιο 5.2-13. Τομή Θ018. ΘΚ3	210

Σχέδιο 5.2-14. Τομή Θ026. Λάκκος 5. Στρωματογραφία	211
Σχέδιο 5.2-15. Τομή Θ026. Λάκκος Ζ. ΘΚ4	211
Σχέδιο 5.2-16. Τομή Θ030. Λάκκος 32. ΘΚ2	212
Σχέδιο 5.2-17. Τομή Θ030. Λάκκος 32. ΘΚ2. Στρωματογραφία ΑΠ και ΝΠ	213
Σχέδιο 5.2-18. Τομή Θ050. Λάκκος 443. Τομή	213
Σχέδιο 5.2-19. Τομή Θ050. Λάκκος 445. ΘΚ1	214
Σχέδιο 5.2-20. Τομή Θ050. Λάκκος 448. ΘΚ25	215
Σχέδιο 5.2-21. Τομή Ι0434. Λάκκος 405	216
Σχέδιο 5.2-22. Συστάδες 10 και 11	217
Σχέδιο 5.2-23. Τομές Ι039-Ι040-Ι049-Ι050. Λάκκος «περιοχή Α»	218
Σχέδιο 5.2-24. Συστάδες 12 έως 19	219
Σχέδιο 5.2-25. Τομές Θ002-Θ012. Λάκκος Α. Στρωματογραφία	220
Σχέδιο 5.2-26. Τομή Θ013. Λάκκος 183. ΘΚ5	220
Σχέδιο 5.2-27. Τετράγωνο Θ0121. Περιοχή λάκκου 14	221
Σχέδιο 5.2-28. Τομή Θ012. Λάκκος 15. ΘΚ 21	221
Σχέδιο 5.2-29. Τομή Θ012. ΘΚ 6	222
Σχέδιο 5.2-30. Τομή Θ021. Λάκκος 161	222
Σχέδιο 5.2-31. Τομή Θ031. Περιοχή λάκκου 633, στρώμα με όστρεα	223
Σχέδιο 5.2-32. Τομή Θ032. Περιοχή λάκκων 715/635, στρώμα με όστρεα	224
Σχέδιο 5.2-33. Τομή Θ032. Λάκκος 712	224
Σχέδιο 5.2-34. Τομή Θ032. Λάκκος 792. ΘΚ22	225
Σχέδιο 5.2-35. Τομή Η020. ΘΚ11 και ΘΚ12	225
Σχέδιο 5.2-36. Τομή Η020. ΘΚ13	226
Σχέδιο 5.2-37. Τομή Η020. ΘΚ14	226
Σχέδιο 5.2-38. Τομή Θ001. ΘΚ7 και ΘΚ20 ανώτερο στρώμα	227
Σχέδιο 5.2-39. Τομή Θ001. ΘΚ7 και ΘΚ20 κατώτερο στρώμα	227
Σχέδιο 5.2-40. Τομή Η010. ΘΚ8	228
Σχέδιο 5.2-41. Τομές Θ001 και Η010. ΘΚ8 και ΘΚ9	229
Σχέδιο 5.2-42. Τομή Η010. Λάκκος 551. ΘΚ10	230
Σχέδιο 5.2-43. Τομή Η019-020-029-030. Λάκκος 415. ΘΚ15	230
Σχέδιο 5.2-44. Τομή Η029. Λάκκος 414/556/554. Στρωματογραφία	230
Σχέδιο 5.2-45. Τομή Η029. Λάκκος 414/556/554. Κάτοψη και τομή	231
Σχέδιο 5.2-45α. Τομή Η029. Λάκκος 583. Στρωματογραφία	232
Σχέδιο 5.2-46. Τομή Η039. Λάκκοι 637α και 637β. Στρώμα οστρέων	233
Σχέδιο 5.2-47. Τομή Η018. Λάκκος 642. ΘΚ19	234

Σχέδιο 5.2-48. Τομή Η018. Λάκκος 449. ΘΚ23	235
Σχέδιο 5.2-49. Τομή Η018. Λάκκος 650. ΘΚ16	235
Σχέδιο 5.2-50. Υπο-φάση των ευθύγραμμων κτισμάτων	236
Σχέδιο 5.2-51. Τομέας Η, «μέγαρο»	237
Σχέδιο 5.2-52. Κατανομή λάκκων που περιέχουν παραπάνω από 20 ΜΕ και λάκκων που περιέχουν κεραμική «κλασικού Διμηνίου»	238

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Εισαγωγή

Εικ. 1-1. Ο χώρος του νεολιθικού οικισμού στον Μακρύγαλο Πιερίας	240
--	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Οι επίπεδες - εκτεταμένες νεολιθικές θέσεις στον ελλαδικό χώρο

Εικ. 2-1. Ακροπόταμος, ν. Θεσσαλονίκης, επίπεδος οικισμός	242
Εικ. 2-2. Απολλωνία, θέση Μελισσουργός, επίπεδος οικισμός	242
Εικ. 2-3. Πλατανοχώρι Λαγκαδά, επίπεδος οικισμός	243
Εικ. 2-4. Σάνη Χαλκιδικής, τούμπα	243
Εικ. 2-5. Κάτω Άγιος Πάννης Πιερίας, επίπεδος οικισμός	244
Εικ. 2-6. Παλιάμπελα Κολινδρού	244
Εικ. 2-7. Λητή Λαγκαδά	245
Εικ. 2-8. Ευαγγελισμός Λαγκαδά	246
Εικ. 2-9. Ευαγγελισμός Λαγκαδά	247

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Ο οικισμός στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ)

Εικ. 3-1. Γενική άποψη από Β	249
Εικ. 3-2. Λάκκος 3	250
Εικ. 3-3. Λάκκος 7	251
Εικ. 3-4. Λάκκος 7	252
Εικ. 3-5. Λάκκος 5	253
Εικ. 3-6. Λάκκος 6	254
Εικ. 3-7. Λάκκος 6-ταφή	255
Εικ. 3-8. Λάκκος 4	256
Εικ. 3-9. Λάκκος 4	257

Εικ. 3-10. Λάκκος 4	258
Εικ. 3-11. Λάκκοι 22, 9 και 4	259
Εικ. 3-12. Λάκκος 16	260
Εικ. 3-13. Λάκκος 17	261
Εικ. 3-14. Λάκκος 14	262
Εικ. 3-15. Γενική άποψη από Ν. Αποχωμάτωση	263

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Ο οικισμός στη Θέρμη Θεσσαλονίκης (ΘΕ)

Εικ. 4-1. Αεροφωτογραφία του νεολιθικού οικισμού και της τούμπας της ΕΧ	265
Εικ. 4-2. Οι τρεις αρχαιολογικές θέσεις στη Θέρμη	266
Εικ. 4-3. Αγροτεμάχιο 469	267
Εικ. 4-4. Λάκκος 47	267
Εικ. 4-5. Λάκκος 48	268
Εικ. 4-6. Λάκκος 49 και ΘΚ2	269
Εικ. 4-7. ΘΚ2	270
Εικ. 4-8. Λάκκος 4	271
Εικ. 4-9. Λάκκος 4, τοίχος και ΘΚ1	272
Εικ. 4-10. Λάκκος 4 και ΘΚ1	273
Εικ. 4-11. ΘΚ1	274
Εικ. 4-12. ΘΚ1	275
Εικ. 4-13. Λιθόστρωτο 2	276
Εικ. 4-14. Λάκκος 42 και λιθόστρωτο	277
Εικ. 4-15. Λάκκος 17	278
Εικ. 4-16. Λάκκος 20	279
Εικ. 4-17. Λάκκος 39	280
Εικ. 4-18. Λιθόστρωτο και λάκκος 33	281
Εικ. 4-19. Λάκκος 38	282
Εικ. 4-20. Λάκκος 50	283
Εικ. 4-21. Τάφος ΘΕ3	284
Εικ. 4-22. Λιθόστρωτο 464-II	285
Εικ. 4-23. Λιθόστρωτο 464-III/IV, λάκκος και εστία	286
Εικ. 4-24. Λιθόστρωτο 464-III/IV, λεπτομέρεια	287
Εικ. 4-25. Λάκκος 10	288

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Ο οικισμός στον Μακρύγιαλο Πιερίας

Εικ. 5-1. Ορθοφωτοχάρτης της περιοχής του Μακρυγιάλου με τη θέση του ανασκαφικού καννάβου (παραχώρηση της Ε. Παπαδημητρίου από την αδημοσίευτη διδακτορική διατριβή της)	290
Εικ. 5-2. Αεροφωτογραφία της ανασκαφής και του σύγχρονου οικισμού	291
Εικ. 5-3. Κάνναβος στην περιοχή της φάσης MKII	292
Εικ. 5-4. Αεροφωτογραφία των δύο τμημάτων της ανασκαφής	293
Εικ. 5-5. Μάργες και παλαιοχώματα	294
Εικ. 5-6. Αεροφωτογραφία του 1945 πριν τη διέλευση του α' κλάδου της Ε.Ο	294
Εικ. 5.1-1. Αεροφωτογραφία της φάσης MKI	295
Εικ. 5.1-2. Τάφος Α, φάση α	296
Εικ. 5.1-3. Τάφος Α, φάση α	296
Εικ. 5.1-4. Τάφος Α, φάση β	297
Εικ. 5.1-5. Τάφος Α, φάση α. Πολλαπλοί λάκκοι	298
Εικ. 5.1-6. Τάφος Α, φάση β. Τοίχος	298
Εικ. 5.1-7. Τάφος Α, φάση β. Τοίχος	299
Εικ. 5.1-8. Τάφος Α, φάση β. Πλιθιά πεσμένα μέσα στην τάφο	299
Εικ. 5.1-9. Τάφος Α, φάση β. Αεροφωτογραφία στην πλευρά της Ε.Ο	300
Εικ. 5.1-10. Τάφος Α, φάση β και αποχωμάτωση (λάκκος 174)	301
Εικ. 5.1-11. Τάφος Α, φάση β. Ξ053-Ξ054	302
Εικ. 5.1-12. Τάφος Α, φάση β. Ξ071	302
Εικ. 5.1-13. Τάφος Α, φάση α. Τομέας Ι	303
Εικ. 5.1-14. Τάφος Α, τομή Κ027. Το σημείο διέλευσης από την αποχωμάτωση	303
Εικ. 5.1-15. ΔΤ 18, ΝΠ	304
Εικ. 5.1-16. Αποχωμάτωση Κ	305
Εικ. 5.1-17. Συγκέντρωση ευρημάτων, τετράγωνο Κ0274	306
Εικ. 5.1-18. Τάφος Α και τμήμα αποχωμάτωσης Κ, τετράγωνο Κ0282	306
Εικ. 5.1-19. Συγκέντρωση ευρημάτων, τετράγωνο Κ0282	307
Εικ. 5.1-20. Τάφος Α, φάση α. Τομή Λ011	307
Εικ. 5.1-21. Τάφος Α, φάση α. Τομή Λ012	308
Εικ. 5.1-22. Τάφος Α, φάση α. Τομή Λ020. Ταφή	308
Εικ. 5.1-23. Τάφος Α, στρωματογραφία ΔΤ 17Α, ΒΠ	309
Εικ. 5.1-24. Τάφος Α, στρωματογραφία ΔΤ 15Α, ΒΠ	309
Εικ. 5.1-25. Τάφος Α, στρωματογραφία ΔΤ 14Α, ΝΠ	310
Εικ. 5.1-26. Τάφος Β	310

Εικ. 5.1-27. Τάφος Γ. Τετράγωνο P0543. Σημείο ένωσης των φάσεων α και β	311
Εικ. 5.1-28. Τάφος Γ, φάση α	311
Εικ. 5.1-29. Τάφος Γ, τετράγωνο P0654. Τοίχος	312
Εικ. 5.1-30. Τάφος Γ, τετράγωνο P0654. Πεσμένα πλιθιά	312
Εικ. 5.1-31. Τάφος Γ, λάκκος 326. Φύλλο δρυός	313
Εικ. 5.1-32. Τάφος Γ, λάκκος 326. Κατάλοιπα καύσης	313
Εικ. 5.1-33. Τομέας Ξ. Λάκκος 251, ΘΚ1	314
Εικ. 5.1-34. Τομέας Ξ. Αποχωμάτωση, λάκκος 214. Στρώμα κεραμικής στον πυθμένα	314
Εικ. 5.1-35. Τομέας Π. Λάκκος 212	315
Εικ. 5.1-36. Τομέας Π. Λάκκος 212, αεροφωτογραφία	316
Εικ. 5.1-37. Τομέας Π. Λάκκος 212, «χαλί» ευρημάτων	317
Εικ. 5.1-38. Τομείς Κ και Λ. Μέρος της συστάδας 1	317
Εικ. 5.1-39. Τομέας Κ και Λ. Συστάδα 1, λάκκος 742	318
Εικ. 5.1-40. Τομέας Λ. Συστάδα 2, λάκκος 402	318
Εικ. 5.1-41. Τομέας Ο. Συστάδα 8	319
Εικ. 5.1-42. Τομέας Ξ. Λάκκος 281	319
Εικ. 5.2-1. ΜΚΙΙ, γενική άποψη	320
Εικ. 5.2-2. ΜΚΙΙ, γενική άποψη	321
Εικ. 5.2-3. Νεροσυρμή	322
Εικ. 5.2-4. Τάφος Δ	322
Εικ. 5.2-5. Τάφος Ε. Τέμνεται από αγωγό ιστορικών χρόνων της Αρχαίας Πύδνας	323
Εικ. 5.2-6. Λάκκος 174, αποχωμάτωση	323
Εικ. 5.2-7. Λάκκος 174, ταφή	324
Εικ. 5.2-8. Αεροφωτογραφία του τομέα Η. Στο κάτω τμήμα η αποχωμάτωση κατά τη διάρκεια της ανασκαφής	325
Εικ. 5.2-9. Αποχωμάτωση Η	326
Εικ. 5.2-10. Αποχωμάτωση Η	326
Εικ. 5.2-11. Αποχωμάτωση Η, στρώμα ευρημάτων	327
Εικ. 5.2-12. Τομή Θ006. Λάκκος 24, στην αρχή της ανασκαφής	328
Εικ. 5.2-13. Τομή Θ006. Λάκκοι 22 και 24	329
Εικ. 5.2-14. Τομή Θ026. Λάκκος 57	329
Εικ. 5.2-15. Τομή Θ017. Λάκκος 78	330
Εικ. 5.2-16. Τομές Θ026-Θ027-Θ028. Συστάδα 5	330
Εικ. 5.2-17. Τομή Θ027. Λάκκος Γ	331
Εικ. 5.2-18. Τομή Θ030. Λάκκος 32 και ΘΚ2	331

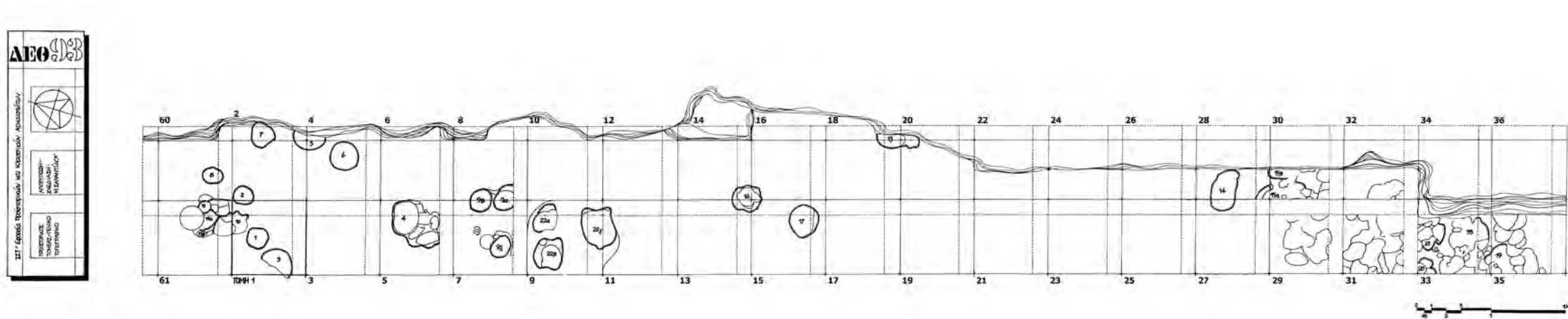
Εικ. 5.2-19. Τομή Θ050. Λάκκος 443	332
Εικ. 5.2-20. Τομή Θ050. ΘΚ1 και λάκκος 443	332
Εικ. 5.2-21. Τομή Ι021. Συστάδα 9	333
Εικ. 5.2-22. Τομές Θ002-Θ012. Λάκκος Α	333
Εικ. 5.2-23. Συστάδα 16. Περιοχή θερμικών κατασκευών α	334
Εικ. 5.2-24. Τομή Θ001. ΘΚ7 στο βάθος	334
Εικ. 5.2-25. Τομή Θ001. ΘΚ7	335
Εικ. 5.2-26. Τομές Η010 και Θ001. ΘΚ8 και ΘΚ9	335
Εικ. 5.2-27. Τομή Η030. Λάκκος 575/594	336
Εικ. 5.2-28. Τομή Η039. Λάκκοι 637 α και β	336
Εικ. 5.2-29. Συστάδα 19. Λάκκος 642 και ΘΚ19	337
Εικ. 5.2-30. Συστάδα 19. Λάκκος 650 και ΘΚ16	337
Εικ. 5.2-31. Τομέας Η, ευθύγραμμο κτίσμα	338
Εικ. 5.2-32. Λάκκος με πασσαλότρυπα στο εσωτερικό	339
Εικ. 5.2-33. Λάκκος με πασσαλότρυπα στο εσωτερικό	339

ΣΧΕΔΙΑ

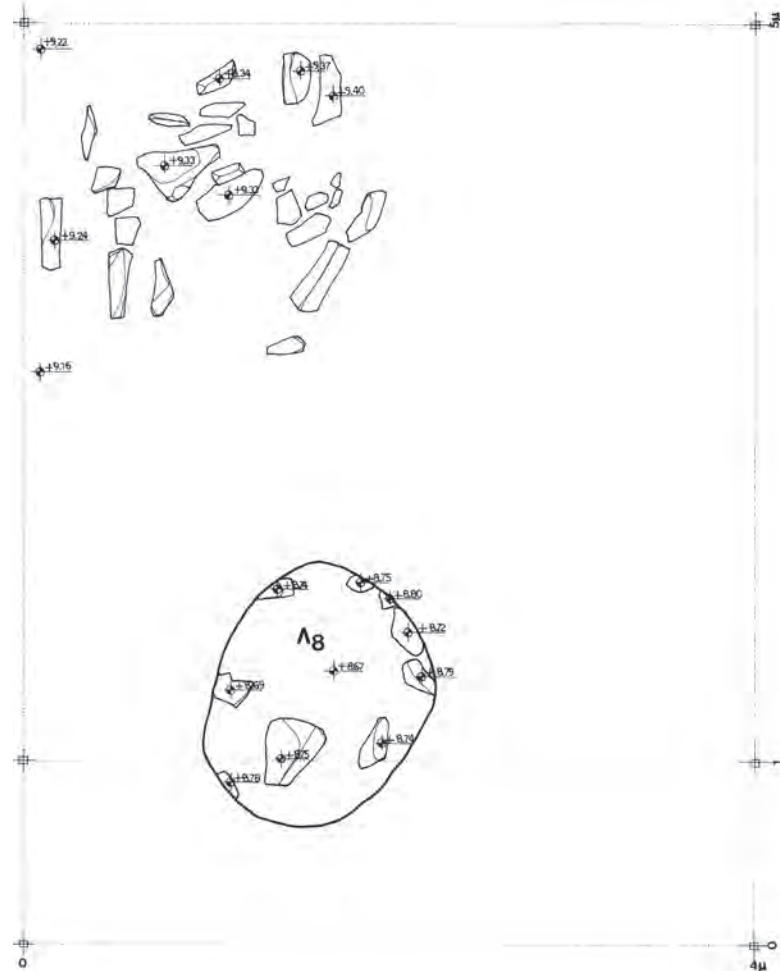

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

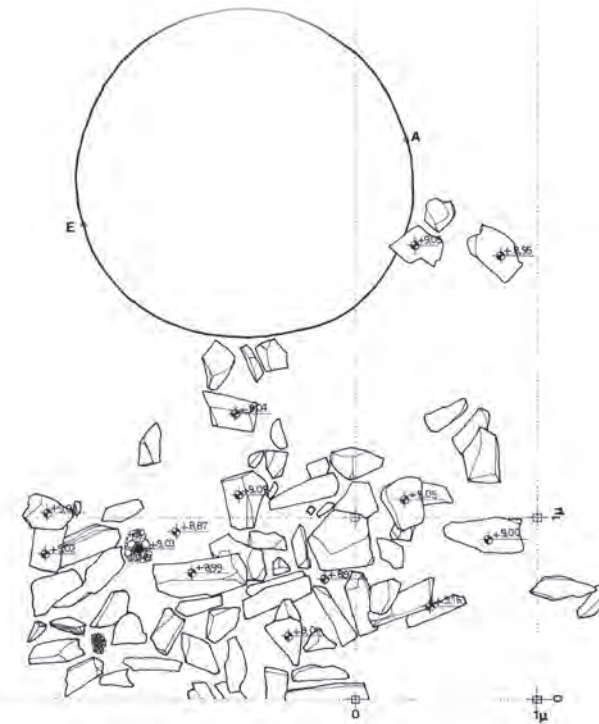
Ο οικισμός στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ)

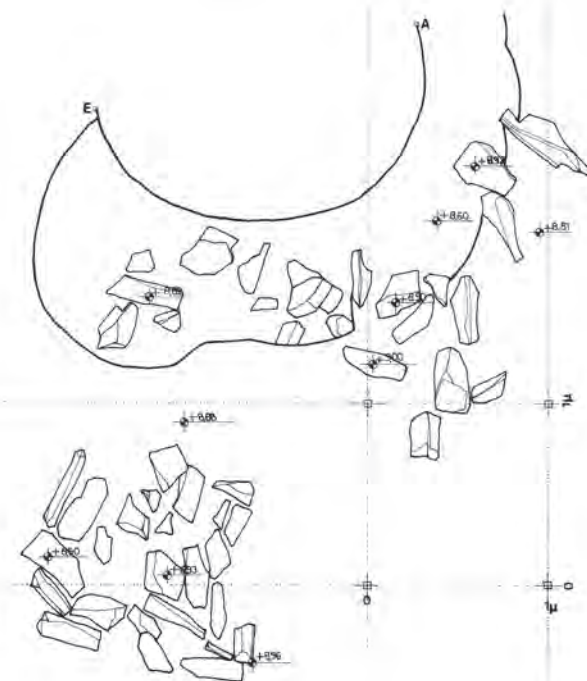
Σχέδιο 3-1. Κάτοψη ανασκαφής νεολιθικού οικισμού ΔΕΘ.

Σχέδιο 3-2. Τομή 60. Λάκκος 8.

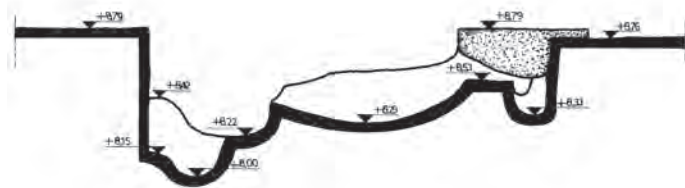
Σχέδιο 3-3. Τομή 61. Περιοχή λάκκων 10 και 11.

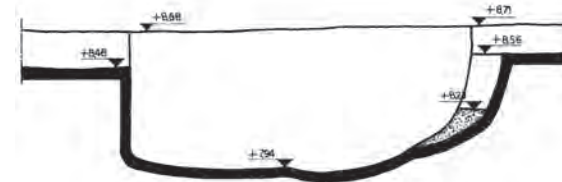
Σχέδιο 3-4. Τομή 61. Περιοχή λάκκων 10 και 11.

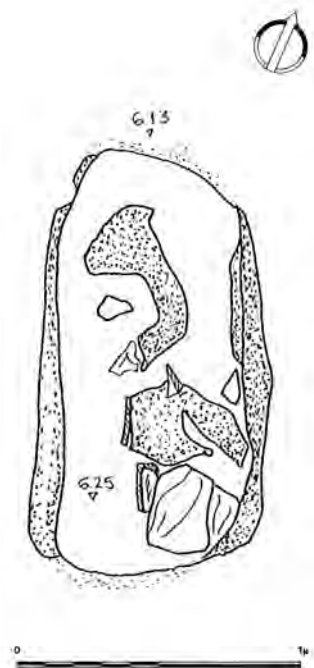

Σχέδιο 3-5. Τομές 61, 1, 2. Λάκκοι 10, 11, 2.

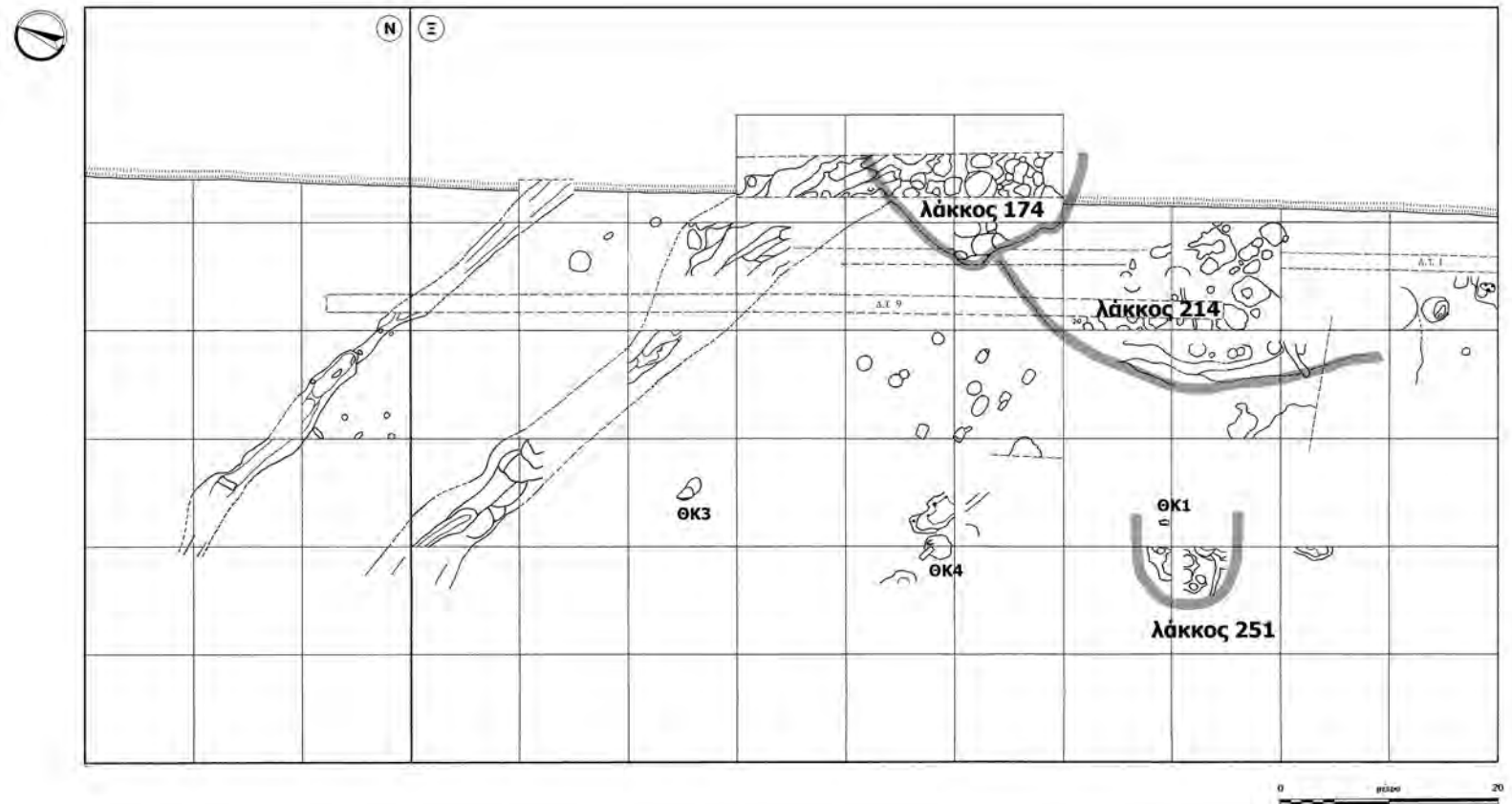

Σχέδιο 3-6. Τομή 1. Λάκκοι 1, 3.

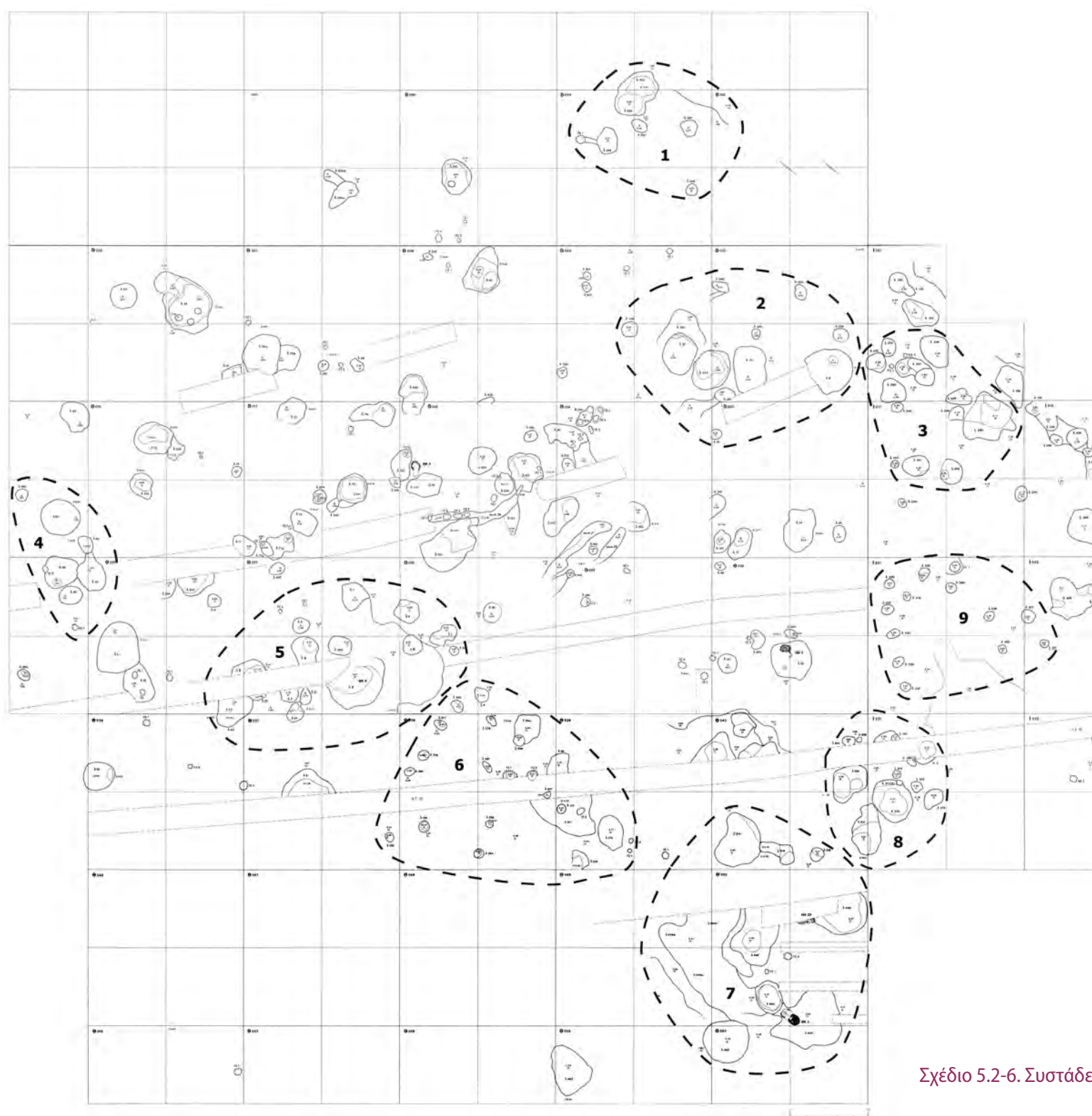

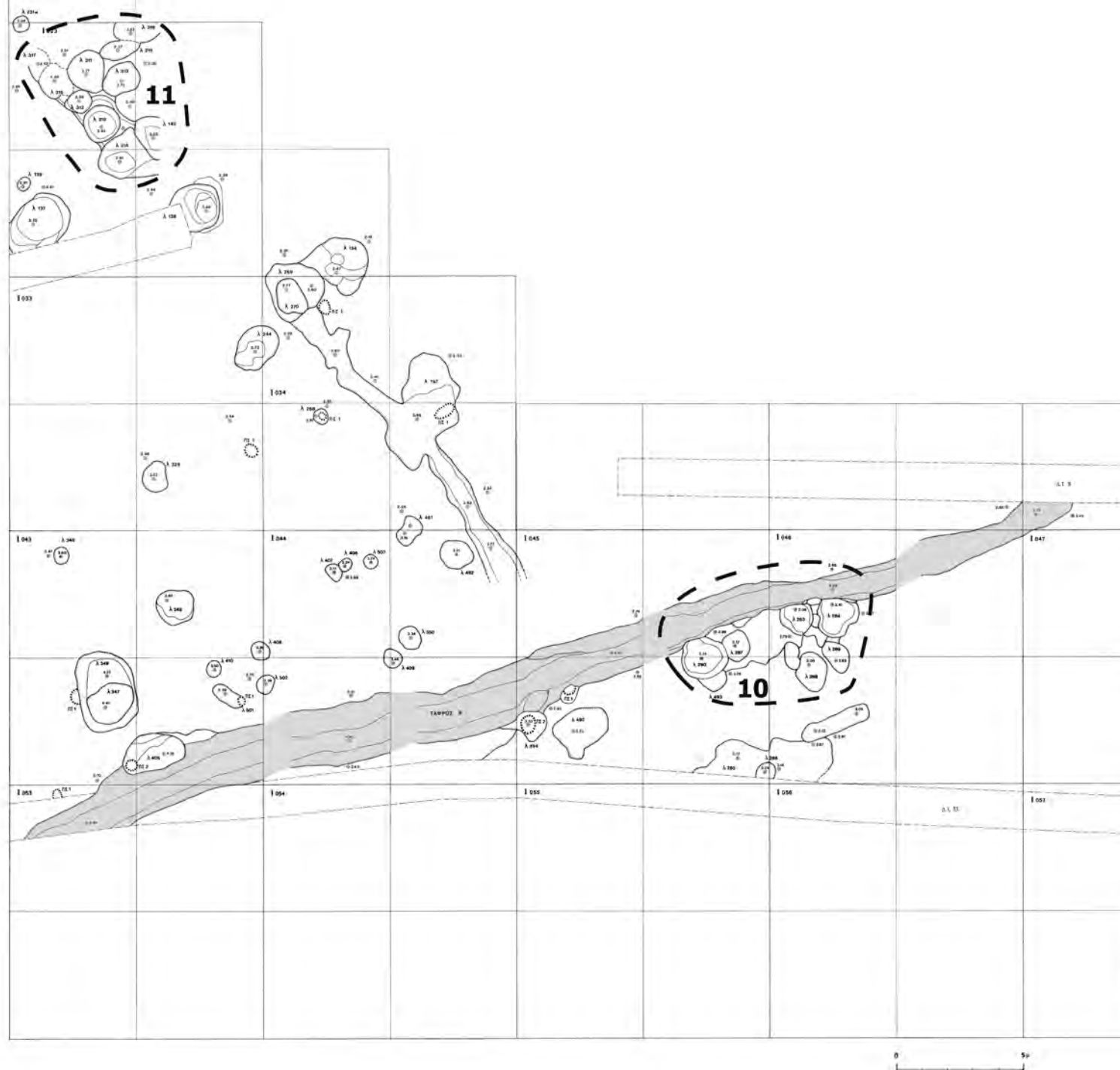
Σχέδιο 5.1-95. Λάκκος 251. ΘΚ1.

Σχέδιο 5.1-96. Περιοχή λάκκων 214, 251, 174 και τάφρων Α και Β.

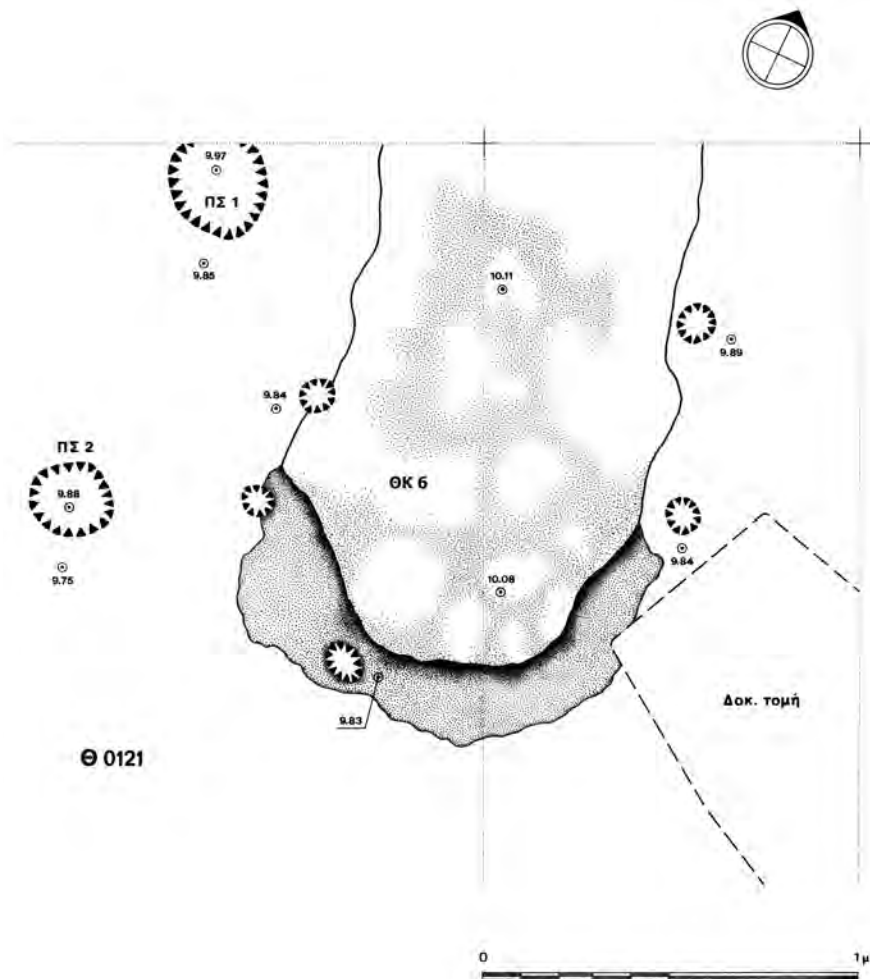

Σχέδιο 5.2-6. Συστάδες 1 έως 9.

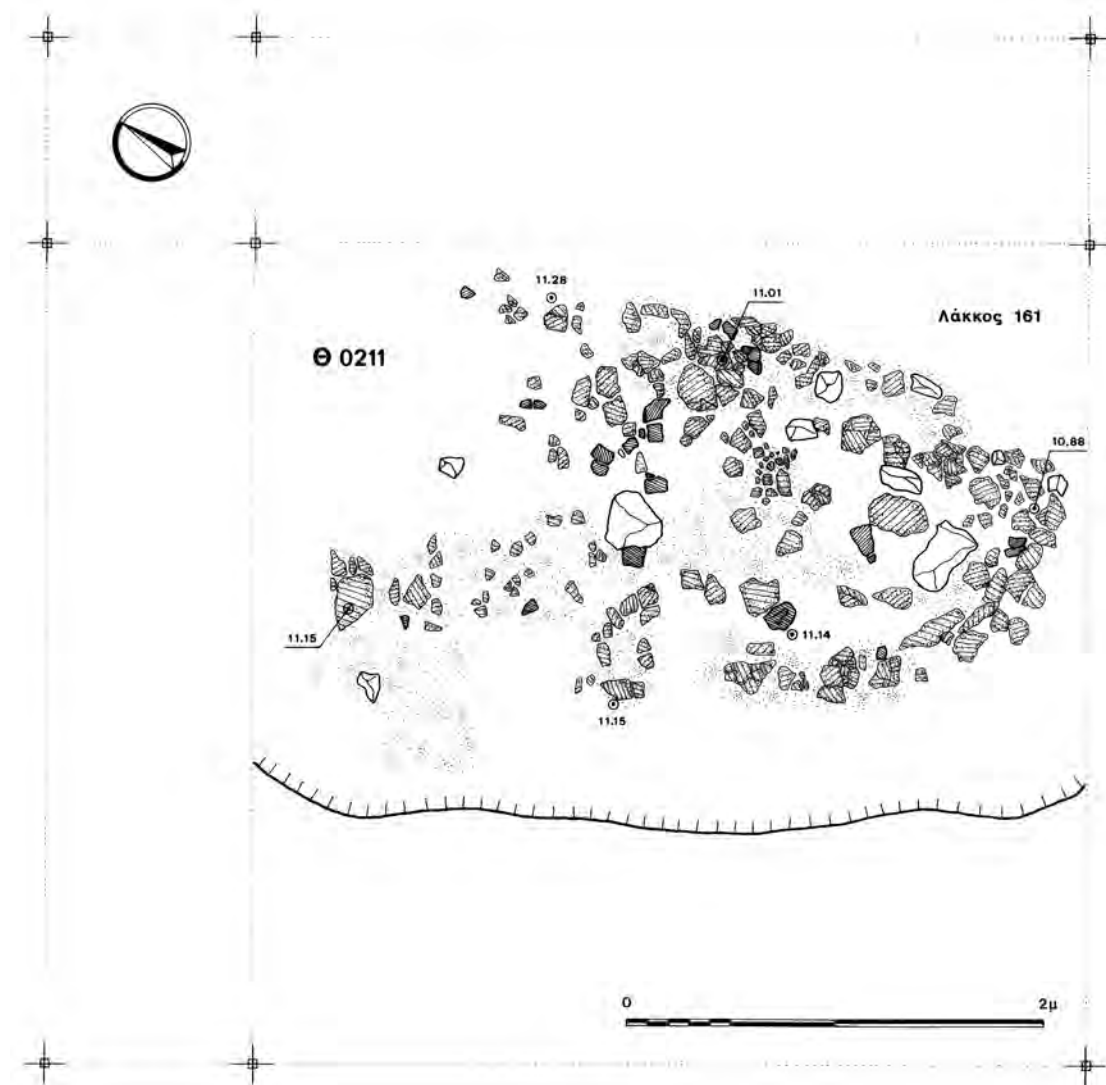

Σχέδιο 5.2-22.
Συστάδες 10 και 11.

Σχέδιο 5.2-29. Τομή Θ012. ΘΚ 6.

Σχέδιο 5.2-30. Τομή Θ021. Λάκκος 161.

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Ο οικισμός στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ)

Εικ. 3-1. Γενική άποψη από Β.

Εικ. 5-4. Αεροφωτογραφία των δύο τμημάτων της ανασκαφής.

Εικ. 5.2-1. MKII, γενική άποψη.

Εικ. 5.2-25. Τομή Θ001. ΘΚ7.

Εικ. 5.2-26. Τομές Η010 και Θ001. ΘΚ8 και ΘΚ9.